

Цикл уроків географії - 6 клас

ПРАКТИЧНА РОБОТА 8 «ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ОДНИМ ІЗ ПРИРОДНИХ КОМПЛЕКСІВ (ЛАНДШАФТІВ) СВОЄЇ МІСЦЕВОСТІ, ВИЯВЛЕННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ МІЖ ЙОГО КОМПОНЕНТАМИ»

Мета уроку: продовжити формування знань про природні комплекси; формувати вміння складати характеристику місцевого природного комплексу, учити працювати в малих групах на місцевості; виховувати бережливе ставлення до природи рідного краю, вчити дотримуватися правил техніки безпеки при проведенні практичної роботи на місцевості.

Обладнання: підручник, атлас, глобус Землі, карта півкуль, різні за охопленням території карти, план місцевості, компас, мірна мотузка, блокноти, олівці, фотоапарат.

Очікувані результати: учні зможуть: наводити приклади природних комплексів та комплексів, змінених людиною, у своїй місцевості; пояснювати взаємодію компонентів природи в природному комплексі, розташованому у своїй місцевості; оцінювати вплив людини на природні комплекси у своїй місцевості.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Практичну роботу 8 «Ознайомлення з одним із природних комплексів (ландшафтів) своєї місцевості, виявлення взаємозв'язків між його компонентами» доцільно виконувати під час екскурсій. Учитель попередньо вибирає один або два природні комплекси (заплава, схил берега, яр, озеро, пагорб, болото тощо), які учні повинні вивчити. Робота проводиться за методикою малих груп, коли кожний зі членів групи одержує індивідуальне завдання, наприклад, один вивчає рослинність, інший — рельєф, третій — ґрунт тощо.

Під час екскурсії учні збирають відомості про стан компонентів природних комплексів, а остаточне оформлення результатів у вигляді опису робиться в класі. Якщо учні описували два природні комплекси, то можна запропонувати скласти порівняльну характеристику, звернувши особливу увагу на відмінності між ними й причини, що обумовили ці відмінності.

Сьогодні ми познайомимося з одним із невеликих природних комплексів нашої місцевості.

(Учитель оголошує учням тему й очікувані результати уроку.)

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ І ВМІНЬ

1. Бесіда
2. Що таке природний комплекс?
3. Як називається природний комплекс, на території якого ми знаходимось?
4. Назвати природні компоненти цього природного комплексу.

5. Яку діяльність здійснює людина в цьому природному комплексі?
6. Які антропогенні компоненти є в цьому природному комплексі?
7. У межах яких форм рельєфу знаходиться цей комплекс?

ІІІ. ПРАКТИЧНА РОБОТА

Завдання №1

Виберіть природний комплекс: заплава, схил берега, яр, озеро, болото, пагорб. Зберіть дані про особливості рельєфу, гірські породи, поверхневі й ґрунтові води, клімат, ґрунт, рослинний і тваринний світ.

Запам'ятай

Вимоги безпеки під час виходу на місцевість

1. Під час руху транспорту уважно переходити дорогу.
2. Виходити за територію школи тільки разом з учителем.
3. Не зривати рослини руками і не пробувати жодної із рослин на смак: пам'ятайте, що це може призвести до отруєння або інших хвороб.
4. При знаходженні вибухонебезпечних та незнайомих предметів, зброї - не торкатися і не зрушувати їх з місця. Терміново повідомити вчителя.
5. У випадку будь - якої травми звертатися до вчителя. У нього є похідна аптечка для надання медичної допомоги.

Слово вчителя

Для виконання цієї роботи необхідно вибрати один із невеликих за охопленням території природних комплексів, бажано мало змінений людиною, розташований у нашій місцевості, і скласти його опис. В описі необхідно вказати: місце розташування природного комплексу; особливості рельєфу й клімату; характерних представників рослинного й тваринного світу; особливості ґрунтів, поверхневих і підземних вод; способи використання людиною; необхідні заходи щодо охорони природних компонентів.

Познайомтеся з приблизним варіантом опису компонентів природи, що є складовими частинами такого природного комплексу, як заплава річки.

Заплава

1. Географічне положення.
2. Рельєф яким утворений даний комплекс.
3. Вид ґрунту, його властивості.
4. Характеристика клімату.
5. Рослинний світ.
6. Тваринний світ.
7. Характеристика вод.
8. Значення в господарській діяльності.
9. Ступінь впливу людини (перетворені).

Зразок опису

Заплава — частина річкової долини, затоплювана водою під час повені. Розташована в зниженнях поблизу річок. Для неї характерна плоска поверхня з безліччю балок, що чергуються з грядами. Клімат вологий, заплава рівномірно

прогривається протягом дня. Рослинність трав'яниста, вологолюбна (череда, конюшина, пирій та ін.). Із тварин переважають земноводні (жаби). Ґрунти родючі. Близько до поверхні розташовані ґрунтові води. Заплава використовується людиною для випасання худоби, тут соковиті корми. Важливо стежити, щоб не було перевипасання — нерегульованого, надмірного використання заплави як пасовища.

Вплив людини на природний комплекс.

Негативний вплив на природні комплекси: осушення водойм, меліорація, вирубування лісів, забруднення довкілля відходами, надмірне внесення мінеральних речовин.

Заходи з охорони довкілля проводяться.

Збагачення ґрунтів органічними добривами, переробка побутових відходів, створення природоохоронних комплексів, використання очисних засобів.

Усі компоненти природи в природному комплексі (ПК) тісно взаємопов'язані і перебувають у постійній рівновазі.

Наприклад, різко зменшилась кількість води в річці . Нестача води змінить рослинність і тваринний світ, ґрунт, зміниться й склад повітря атмосфери, клімат, і через певний проміжок часу на цій території утвориться новий природний комплекс.

IV. Підсумок уроку

Кожна група робить висновок стосовно свого об'єкта дослідження. Потім за допомогою вчителя учні роблять загальний висновок про компоненти досліджуваного природного комплексу в їх взаємозв'язку.

IV. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Дайте письмові відповіді на запитання.

1. Чому антропогенні комплекси почали формуватися на Землі протягом останніх сотень років?
2. Чому на території України природа сильно змінена людиною?
3. Які види господарської діяльності найбільше впливають на стан природних комплексів, розташованих у нашій місцевості?